

Projekt

z dnia 11 czerwca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W KUŹNI RACIBORSKIEJ**

z dnia 27 czerwca 2024 r.

w sprawie aktualizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 609) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424)

**Rada Miejska w Kuźni Raciborskiej
uchwala, co następuje:**

§ 1.

1. Wprowadza się aktualizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026 przyjętego Uchwałą Nr XXXVII/306/2021 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 21 sierpnia 2021 roku.

2. Program o zmodyfikowanej treści tj. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kuźnia Raciborska.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kuźni
Raciborskiej

Tomasz Sokołowski

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej
z dnia 27 czerwca 2024 r.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Kuźnia Raciborska, 2021

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

Wykaz skrótów:

GKPiRPA – Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KP – Komisariat Policji

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna

MOKSiR – Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

UM – Urząd Miasta

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

SPIS TREŚCI

PRZEMOC DOMOWA	3
DEFINICJA PRZEMOCY	3
FORMY PRZEMOCY	5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA	9
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY KUŹNIA RACIBORSKA	12
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KUŹNIA RACIBORSKA	16
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	16
ANALIZA SWOT	19
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	22
ADRESACI PROGRAMU	32
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	32
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	33
HARMOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2021-2026	33
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	38
WSKAŹNIKI MONITORINGOWE	40

PRZEMOC DOMOWA

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc domowa jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.*

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

1. **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania.
2. **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna.
3. **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.
4. **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody¹.

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydentem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku:

- **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.
- **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

¹Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, s.1.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

- **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, a przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy².

Osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety i dzieci³. Przemoc dotyczy jednak również mężczyzn oraz osób w podeszłym wieku. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie, lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także kształt intencjonalnego oraz nieintencjonalnego zaniedbania⁴. Ponadto może dochodzić do innego rodzaju przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych. Doświadczają tego również osoby starsze, które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych⁵.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Dane zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą domową jest niezwykle trudna i czasochłonna⁶. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

- **deficytu motywacyjnego** polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m. in. dłuższy czas latencji;
- **deficytu poznawczego** polegającego na zaburzeniu w dostrzeganiu zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka, nawet przypadkowo, emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem, a wzmocnieniem;
- **deficytu emocjonalnego**, czyli pojawienie się lęku oraz uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁷.

²<https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie> [dostęp: 22.04.2024]

³<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

⁴A. Staręga, *Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.*

⁵E. Sygit, R. Ossowski, *Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, Gerontologia Polska, tom 16, nr 3, 163-168.*

⁶M. Kofta, G. Sędek, *Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kofta, Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.*

⁷T. Jarmakowski, *Styl atrybucji, poczucie kontroli i płeć a podatność na powstawanie syndromu wyuczonej bezradności, FOLIA PSYCHOLOGICA 13, 2009, s. 55-73.*

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

Przemoc domowa dotyczy również rodzin, w których występują uzależnienia. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w domu, a także zaburzonych relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym, narkotykowym lub innym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Trwanie w ciągłej niepewności i nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

FORMY PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.

5. **Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁸. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.
6. **Cyberprzemoc** – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym⁹.

SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez policję, w 2020 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 85 575. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc domowa stanowi jeden z głównych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

⁸J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

⁹*Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców*. NASK Akademia, Warszawa 2020.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy domowej.

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzone zostało również badanie pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy domowej lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424) do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi zatem wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Kuźnia Raciborska. **Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026** jest kontynuacją działań

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i ją stosującym.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób stosujących oraz doznających przemocy domowej. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie wojewódzkim,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta nauczyciela,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe,
- ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy,
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

Ponadto Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest spójny z założeniami **Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030**, przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźni Raciborskiej.

CHARAKTERYSTYKA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA

Gmina Kuźnia Raciborska położona jest w zachodniej części województwa śląskiego, w powiecie raciborskim. Teren Gminy obejmuje powierzchnię 127 km², co stanowi 23,3% powierzchni powiatu raciborskiego. Od wschodu Gmina graniczy z gminami Pilchowice i Sośnicowice, od południa z miastem Rybnik i gminą Nędza, od zachodu z gminą Rudnik, a od północnego-zachodu z gminą Bierawa i Cisek.

Rysunek 1. Położenie gminy Kuźnia Raciborska na tle powiatu raciborskiego

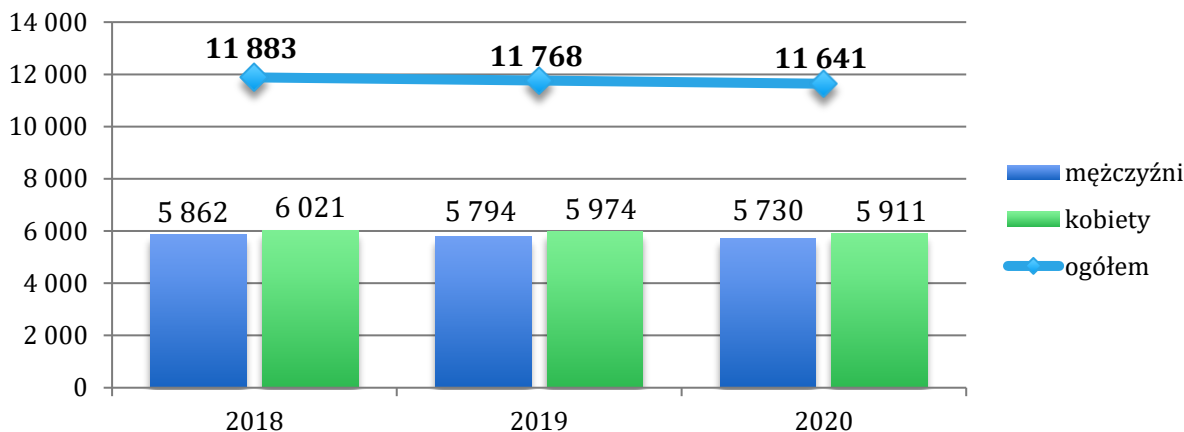

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/280.html>

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Gmina Kuźnia Raciborska liczy łącznie 11 641 mieszkańców (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni ostatnich lat populacja Gminy nieznacznie się zmniejszyła, a spadek w stosunku do 2018 roku wyniósł 2,0%. Pod względem płci nieznaczną przewagę miały kobiety, które w 2020 roku stanowiły 50,8% liczby wszystkich mieszkańców (5 911 osób), z kolei liczba mężczyzn wyniosła 5 730 osób (49,2%).

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kuźnia Raciborska z podziałem na płeć w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny to różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. Mimo wahania się przyrostu naturalnego w Gminie to stale przyjmował on wartości ujemne. W 2020 roku urodziło się 84 dzieci, natomiast zmarło 189 osób, przez co wartość wskaźnika wyniosła -105, co odpowiada przyrostowi naturalnemu -8,95 na 1000 mieszkańców.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Kuźnia Raciborska na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	81	99	84
zgony	139	139	189
przyrost naturalny	-58	-40	-105

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności gminy Kuźnia Raciborska według ekonomicznych grup wieku (stan na koniec 2020 roku) przedstawia się następująco:

- 15,9% mieszkańców Gminy jest w wieku przedprodukcyjnym – 17 lat i mniej;
- 63,2% osób jest w wieku produkcyjnym (kobiety – 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat);
- 20,9% populacji jest w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020. W tym okresie dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym. Z kolei odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się w omawianym okresie na zbliżonym poziomie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	15,9	15,8	15,9
wiek produkcyjny	63,9	63,3	63,2
wiek poprodukcyjny	20,2	20,9	20,9

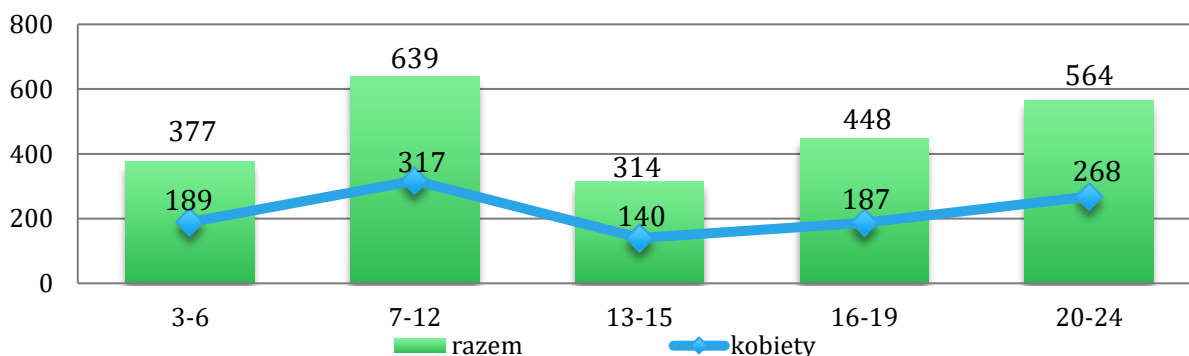
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozbudowana infrastruktura sportowa, rekreacyjna czy kulturalna to ważny aspekt funkcjonowania gminy Kuźnia Raciborska, która ma kluczowy wpływ na podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi między innymi **Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, Miejska Biblioteka Publiczna** wraz z filiami w Rudach i Turzu. MOKSiR organizuje zajęcia w 11 placówkach, ma pod sobą 16 obiektów, prowadzi ponad 20 kół zainteresowań, gromadzi około 200 uczestników zajęć stałych, organizuje wypoczynek dla dzieci i młodzieży, prowadzi Punkt Informacji Turystycznej, realizuje program zajęć świetlicowych w tzw. Wiejskich Domach Kultury: w Siedliskach, Budziskach, Rudzie, Turzu, Rudzie Kozielskiej, Rudach i Jankowicach, koordynuje działania sportowe na podległych obiektach sportowych: Stadion Miejski w Kuźni Raciborskiej, hala sportowa w Kuźni Raciborskiej oraz hala sportowa w Rudach¹⁰.

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 2 342 mieszkańców gminy Kuźnia Raciborska. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało wówczas 7-12 lat (639 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (564 osoby), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (448 osób). Udział kobiet w grupie osób w wieku potencjalnej nauki jest nieco mniejszy niż mężczyzn. W 2020 roku w wieku 3-24 lat było 1 101 dziewcząt i 1 241 chłopców. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Ludność gminy Kuźnia Raciborska według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁰Raport o stanie gminy Kuźnia Raciborska za 2020 rok

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Gmina Kuźnia Raciborska jest podzielona na 2 obwody szkolne:

- Obwód szkolny w Kuźni Raciborskiej dla dzieci zamieszkałych w Kuźni Raciborskiej, Rudzie, Budziskach, Siedliskach i Turzu, w którym mieszczą się: Przedszkole nr 1 w Kuźni Raciborskiej z oddziałem zamiejscowym w Turzu, Przedszkole nr 2 z siedzibą w Kuźni Raciborskiej oraz Szkoła Podstawowa im. Jana Wawrzynka.
- Obwód szkolny w Rudach dla dzieci zamieszkałych w Rudach, Jankowicach i Rudzie Kozielskiej, w którym mieszczą się: Przedszkole oraz Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego.

W Gminie funkcjonują także placówki niepubliczne: Społeczna Szkoła Podstawowa w Budziskach oraz Społeczne Przedszkole w Budziskach, a ich organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Budziska.

Ponadto w ramach projektu „Żłobek szansą na aktywizację zawodową mieszkańców Gminy Kuźnia Raciborska” na terenie Gminy utworzono żłobek dla 25 dzieci do 3 roku życia. Projekt realizowany jest przez Spółdzielnię Socjalną SZKRABOWO.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY KUŹNIA RACIBORSKA

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Kuźnia Raciborska zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**. Zespół Interdyscyplinarny tworzy Burmistrz Miasta powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do Burmistrza), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
 - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzenie ich wykonania właściwym podmiotom,

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska** wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.

Instytucja	Obszar działania
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wczesna diagnoza, ▪ poradnictwo, ▪ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, ▪ wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych, ▪ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ▪ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, ▪ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, ▪ obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, ▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Instytucja	Obszar działania
<p align="center">Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ▪ realizacja procedury „Niebieskie Karty”, ▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy.
<p align="center">Placówki oświatowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wczesna diagnoza, ▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▪ realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, ▪ udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych, ▪ przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, ▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy.
<p align="center">Komisariat Policji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▪ podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, działania interwencyjne, ▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy.
<p align="center">Placówki ochrony zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wczesna diagnoza, ▪ przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, ▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy.
<p align="center">Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej, ▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, ▪ powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych, ▪ kierowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz programach psychologiczno-terapeutycznych, ▪ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

Instytucja	Obszar działania
	<ul style="list-style-type: none">▪ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej,▪ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,▪ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,▪ realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: opracowanie własne

Kluczowym zasobem gminy Kuźnia Raciborska w zakresie wsparcia osób doznających lub stosujących przemoc jest **Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień**. Oferuje on pomoc i wsparcie w formie porad i konsultacji indywidualnych, a także grup wsparcia szczególnie dotyczących problemów uzależnienia od alkoholu, innych form uzależnienia, współuzależnienia, konfliktów i przemocy domowej.

Ponadto w Miejskim Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Kuźni Raciborskiej funkcjonuje **punkt nieodpłatnej pomocy prawnej**. Punkt prowadzony jest przez Stowarzyszenie na Rzecz Poradnictwa Obywatelskiego „DOGMA” z siedzibą w Katowicach.

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Raciborzu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Raciborzu,
- instytucje kościelne,
- lokalne organizacje pozarządowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny w zakresie realizacji **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

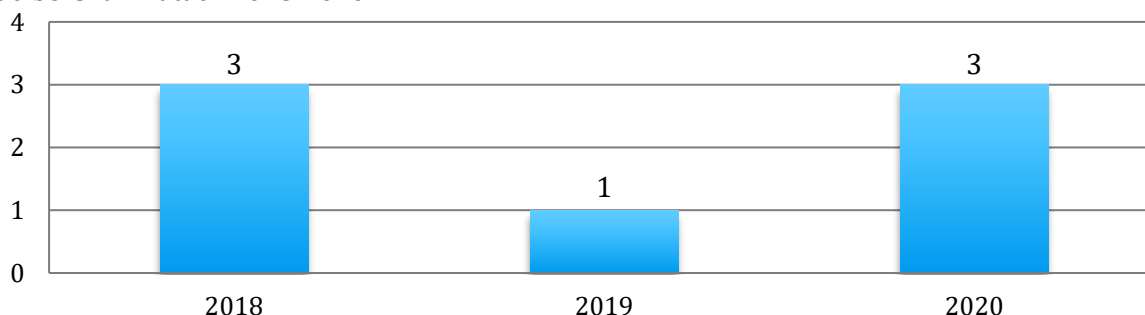
- prawnicy,
- lekarze pierwszego kontaktu,
- członkowie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KUŹNIA RACIBORSKA

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, które otrzymały pomoc i wsparcie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźni Raciborskiej z powodu przemocy ulegała wahaniom. W 2018 roku wsparciem objęto 3 rodziny, w roku kolejnym – 1 rodzinę, natomiast w 2020 roku były to ponownie 3 rodziny. W 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 221, a więc rodziny z problemem przemocy stanowiły 1,3% ogółu.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w gminie Kuźnia Raciborska w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych na przestrzeni lat 2018-2020. W 2020 roku liczba posiedzeń Zespołu wyniosła 2, co oznacza, że w porównaniu do poprzednich lat członkowie Zespołu spotykali się coraz rzadziej, gdyż w 2018 roku były to 4 spotkania, a w 2019 roku – 3. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe (poprzednio grupy robocze). Na przestrzeni analizowanych trzech lat liczba grup diagnostyczno-pomocowych uległa zwiększeniu, a liczba ich posiedzeń wahała się. W 2020 roku 27 grup diagnostyczno-pomocowych spotkało się łącznie 59 razy, co w porównaniu do 2019 roku oznacza wzrost w wysokości 3,8% w przypadku liczby grup, a w kontekście liczby ich posiedzeń zauważalny jest spadek o 11,9%.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	3	2
2	liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych	17	26	27
3	liczba posiedzeń grup roboczych	22	67	59

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych objęto 27 rodzin, czyli o 1 rodzinę więcej niż w roku poprzednim i o 10 więcej niż w roku 2018. W 2020 roku wsparcie zostało udzielone łącznie 84 członkom rodzin, w których dochodziło do zachowań przemocowych, w tym: 37 kobietom, 30 mężczyznom oraz 17 dzieciom. W porównaniu do 2019 roku można zauważyć wzrost liczby rodzin oraz spadek ich członków, z którymi członkowie ZI prowadzili pracę. Pozytywne zmiany nastąpiły wśród większości grup, niemniej należy zauważyć, że nastąpił nieznaczny wzrost liczby kobiet dotkniętych problemem przemocy. Wśród osób, z którymi prowadzone są działania w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego należy wskazać również znaczny udział dzieci, które w 2020 roku stanowiły 20,2% wszystkich osób objętych pomocą.

Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin	17	26	27
2	liczba osób, z czego:	62	97	84
3	liczba dzieci	14	26	17
4	liczba kobiet	25	36	37
5	liczba mężczyzn	23	35	30

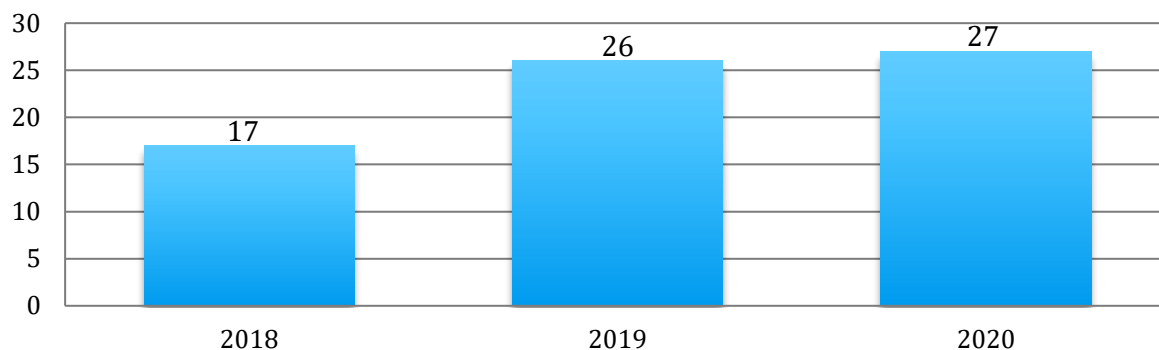
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przed świadka przemocy domowej.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Na przestrzeni analizowanych lat procedurą „Niebieskie Karty” objęto wszystkie rodziny, z którymi członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzili pracę. Corocznie odnotowywana jest większa liczba rodzin, wobec których prowadzone są działania, a w 2020 roku było ich 27.

Wykres 4. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w gminie Kuźnia Raciborska w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto wobec 27 rodzin i wypełniono wówczas 13 formularzy „Niebieska Karta – A”. Ponadto w omawianym roku sporządzono 21 formularzy „Niebieska Karta – C” oraz 20 formularzy „Niebieska Karta – D”. W stosunku do 2018 roku zwiększyła się liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę oraz liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D”. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” uległa nieznacznemu zmniejszeniu. Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są odbywający służbę policjanci, pracownicy socjalni zatrudnieni w jednostce pomocy społecznej, przedstawiciele Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownicy ochrony zdrowia i systemu oświaty. W 2020 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, wszystkie procedury zostały uruchomione przez funkcjonariuszy Policji.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę	17	26	27
2	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”	15	14	13
3	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C”	15	16	21
4	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	14	16	20

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W latach 2018-2020 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom. W 2020 roku zakończono ich 14, czyli o 1 mniej niż w 2019 roku oraz o 4 więcej niż w roku 2018. Głównym powodem zakończenia procedury w rodzinach z problemem przemocy jest ustanie jej na skutek podejmowanych przez grupy diagnostyczno-pomocowe działań, jednakże w 2019 roku zdarzył się jeden przypadek,

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

w którym procedura została zainicjowana bez wystarczających przesłanek i zakończono ją z powodu braku zasadności podejmowanych działań.

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	10	15	14
2	w tym: z powodu ustania przemocy	10	14	14
3	w tym: z powodu braku zasadności podejmowanych działań	0	1	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Analizując dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego można zauważyć alarmującą zależność – znacząca większość osób doznających przemocy domowej to kobiety i dzieci. Do zachowań przemocowych w stosunku do mężczyzn dochodzi znacznie rzadziej. W 2020 roku w Gminie przemocy doświadczyły łącznie 34 osoby, w tym 15 kobiet, 17 dzieci oraz 2 mężczyzn.

Tabela 8. Dane dotyczące osób dotkniętych przemocą domową w gminie Kuźnia Raciborska w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	kobiety	16	24	15
2	mężczyźni	1	4	2
3	dzieci	14	26	17
4	łącznie	31	54	34

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Dodatkowo, działania prewencyjne wśród rodzin podejmowane są przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Kuźni Raciborskiej. Policjanci podejmują interwencje domowe, a w przypadku rozpoznania przejawów przemocy uruchamiają procedurę „Niebieskie Karty”.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa i rekreacyjna oraz intensyfikacja działań w zakresie animowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. ▪ Rozwinięta infrastruktura edukacyjna, w tym: żłobek, przedszkola i szkoły. ▪ Zasoby instytucjonalne i ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin z problemem przemocy oraz przeciwdziałania przemocy domowej (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej). ▪ Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą domową. ▪ Prowadzenie ścisłej współpracy z funkcjonariuszami Policji w zakresie interweniowania w przypadku przemocy domowej i wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w środowiskach przemocowych oraz prewencji przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmniejszenie się populacji Gminy. ▪ Ujemny przyrost naturalny. ▪ Niekorzystne zmiany demograficzne – spadek udziału osób w wieku produkcyjnym i wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w lokalnej społeczności. ▪ Konieczność udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej rodzinom z problemem przemocy. ▪ Doznawanie przemocy domowej przez dzieci. ▪ Brak mieszkań chronionych i innych form schronienia dla osób doznających przemocy domowej. ▪ Brak placówek wsparcia dziennego. ▪ Brak dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. ▪ Wzrost liczby rodzin objętych pomocą ZI. ▪ Wzrost liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. ▪ Brak funkcjonującej grupy samopomocowej dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej na terenie Gminy. ▪ Brak finansowego wsparcia do funkcjonowania ZI.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. ▪ Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy. ▪ Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Negatywne wzorce zachowań społecznych. ▪ Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy domowej. ▪ Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. ▪ Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

<ul style="list-style-type: none">■ Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu przemocy domowej, adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy.■ Utworzenie mieszkania treningowego/ wspomaganego na terenie Gminy przeznaczonego dla osób doznających przemocy domowej w celu odizolowania osób stosujących przemoc od pozostałych członków rodziny.■ Utworzenie samopomocowej grupy wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej.■ Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy.■ Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla różnych grup zawodowych), a także przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu tych osób.■ Finansowe wsparcie na działalność ZI.	<ul style="list-style-type: none">■ Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym.■ Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.■ Nieizolowanie osoby stosującej przemoc od osoby jej doświadczającej.■ Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.■ Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.■ Długofalowe nasilenie się problemu przemocy domowej na skutek izolacji społecznej i obostrzeń wprowadzonych ze względu na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.
---	---

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zapewnienie wieloaspektowego wsparcia osobom i rodzinom jej doświadczającym.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

- A. Profilaktyka przemocy domowej w lokalnej społeczności i edukacja publiczna.
- B. Skuteczne wspieranie rodzin i osób doznających przemocy domowej.
- C. Adekwatne do rozpoznanych potrzeb i problemów oddziaływanie na osoby stosujące przemoc.
- D. Wzmacnianie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych problemów:

A. Profilaktyka przemocy domowej w lokalnej społeczności i edukacja publiczna.

1. Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn i możliwych skutków przemocy domowej.
2. Poszerzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy.
3. Podniesienie poziomu wrażliwości mieszkańców Gminy na kwestie przemocy.
4. Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat osób i instytucji udzielających wsparcia w przypadku problemu przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba rozpowszechnionych informacji.	ZI, UM, KP, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, MOKSiR.
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.▪ Szacunkowa liczba uczestników.	ZI, UM, KP, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, MOKSiR.
3.	Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach/rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba działań podjętych w ramach edukacji.▪ Szacunkowa liczba odbiorców.	ZI, UM, KP, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, MBP, MOKSiR.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

4.	Edukacja na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia, poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych, itd.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur. ■ Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. 	ZI, UM, KP, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, MBP, MOKSiR.
5.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba zrealizowanych programów/warsztatów. ■ Szacunkowa liczba odbiorców programów/warsztatów. 	ZI, UM, KP, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, MBP, MOKSiR.
6.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba zrealizowanych działań. ■ Szacunkowa liczba odbiorców działań. 	ZI, UM, KP, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, MBP, MOKSiR.
7.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych. 	ZI, UM, KP, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, MBP, MOKSiR.
8.	Przeprowadzanie działań edukacyjnych mających na celu wskazanie prawidłowych zachowań w przypadku zaobserwowania przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba zorganizowanych działań. 	ZI, UM, KP, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, MBP, MOKSiR.
9.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba możliwych form spędzania czasu wolnego. ■ Liczba uczestników organizowanych zajęć. 	ZI, UM, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, MBP, MOKSiR.
10.	Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba funkcjonujących na terenie Gminy placówek. ■ Liczba miejsc w placówkach. ■ Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia. 	GKPiRPA, UM, MOPS, NGO.
11.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba zrealizowanych programów. ■ Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	ZI, KP,UM, GKPiRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, MBP, MOKSiR.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

12.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy. 	MOPS, UM, KP, placówki oświatowe.
13.	Współpraca z mediami oraz NGO mająca na celu upowszechnienie informacji w zakresie dostępnych możliwości i form uzyskania pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba opracowanych materiałów informacyjnych. 	UM, NGO, media.
14.	Współpraca samorządu z NGO w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba zrealizowanych działań. 	UM, NGO.
15.	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. ▪ Liczba osób, którym udzielono porad. 	UM, placówki oświatowe.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

B. Skuteczne wspieranie rodzin i osób doznających przemocy domowej.

1. Zwiększenie dostępności do pomocy w przypadku doświadczenia przemocy domowej.
2. Podniesienie jakości życia i bezpieczeństwa osób, wobec których była stosowana przemoc.
3. Rozwój współpracy pomiędzy podmiotami lokalnego systemu wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób, które skorzystały ze schronienia. 	ZI, MOPS, UM, PCPR.
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. ▪ Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. ▪ Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, UM, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy. 	MOPS.
4.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba rozpoczętych procedur. ▪ Liczba rodzin objętych procedurą. ▪ Liczba zakończonych procedur. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
5.	Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą domową.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba podjętych działań wspierających organizacje pozarządowe. 	ZI, GKPiRPA, UM, MOPS, KP, NGO.
6.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej. 	MOPS.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

7.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. 	MOPS.
8.	Umieszczanie dzieci doznających przemocy domowej w pieczy zastępczej oraz zabezpieczanie środków na ich pobyt.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. ▪ Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą z powodu ustabilizowania się sytuacji w rodzinie. 	ZI, PCPR, GKPiRPA, MOPS, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
9.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz wsparcia rodzin i osób dotkniętych przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje Gmina w zakresie wsparcia osób dotkniętych przemocą. 	NGO, UM, ZI, GKPiRPA, MOPS.
10.	Rozszerzenie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień poprzez udzielanie porad osobom dotkniętym przemocą domową oraz osobom ją stosującym.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób dotkniętych przemocą domową oraz ją stosujących, którym udzielono wsparcia w Punkcie. 	ZI, UM, GKPiRPA, MOPS.
11.	Inicjowanie utworzenia grupy samopomocowej/terapeutycznej dla osób doznających przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób uczęszczających na spotkania grupy samopomocowej. 	MOPS, UM.
12.	Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do realizacji procedur „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. ▪ Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych. 	ZI, MOPS.
13.	Udostępnianie baz danych zawierających informacje nt. istniejących placówek udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba podmiotów, którym zostały przekazane aktualne bazy danych. 	UM.
14.	Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba utworzonych w danym roku placówek świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej. 	UM, NGO.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

15.	Nawiązanie, rozwijanie i wzmacnianie działalności między samorządem a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba zrealizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej. 	UM, NGO.
16.	Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych/grupowych. 	UM, MOPS, placówki oświatowe.
17.	Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba opracowanych/zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej. 	UM, NGO.
18.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba miejsc w gminnych ośrodkach wsparcia. 	UM, MOPS.
19.	Tworzenie i zwiększanie zakresu działań oraz dostępności do lokalnych i regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej. 	UM, NGO.
20.	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba lokali socjalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej. 	UM.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

C. Adekwatne do rozpoznanych potrzeb i problemów oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

1. Zwiększenie dostępności do miejsc i form wsparcia dla osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie ich jakości.
2. Podejmowanie natychmiastowej interwencji w stosunku do osób przejawiających zachowania przemocowe.
3. Umożliwienie osobom stosującym przemoc zmianę sposobu zachowania poprzez skuteczne oddziaływanie korekcyjne i edukacyjne.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób, które podjęły udział w programie. ▪ Liczba osób motywowanych do udziału w programach. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, PCPR.
2.	Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób, które podjęły udział w programie. ▪ Liczba osób motywowanych do udziału w programach. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, PCPR.
3.	Utworzenie i prowadzenie grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba spotkań grupy w miesiącu. ▪ Liczba osób biorących udział w spotkaniach. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, PCPR, NGO.
4.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba ewaluacji podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
5.	Motywowanie i/lub kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych stosujących przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe. 	ZI.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

6.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia i miejsc, w których osoba zwykle lub regularnie przebywa.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba interwencji w związku z naruszeniem zakazu zbliżania, kontaktowania się lub wstępu, przez osobę stosującą przemoc domową. 	KP.
7.	Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach oraz zobowiązanie ich do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy, w tym do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programach. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”. 	ZI, KP.
8.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły się uczestnictwa w obowiązkowym programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia. 	ZI, KP.
9.	Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przekazanych informatorów. 	UM, KP.
10.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”. 	ZI, KP.
11.	Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych. 	MOPS, jednostki prokuratury.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

12.	Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych i/lub wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba programów edukacyjnych i/lub wspierających realizowanych w Gminie. 	UM, NGO.
------------	--	---	----------

D. Wzmacnianie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Zwiększenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy domowej w Gminie.
2. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy.
3. Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej – prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Przeprowadzenie szkoleń, seminariów, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji. ▪ Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, UM, KP, ROPS, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
2.	Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i finansowanie ich uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach i wizytach studyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba szkoleń/konferencji/wizyt studyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele Gminy. ▪ Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach/wizytach studyjnych. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, UM, KP, ROPS, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
3.	Utworzenie na terenie Gminy mieszkania treningowego/wspomagane skierowanego do osób doświadczających przemocy ze strony członków swoich rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba mieszkań treningowych/wspomaganych w Gminie. ▪ Liczba osób korzystających z mieszkania treningowego/wspomagane. 	ZI, MOPS, UM, PCPR.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

4.	Zwiększenie dostępności do wsparcia psychologicznego w Punkcie Konsultacyjnym poprzez zwiększenie liczby godzin konsultacji w miesiącu.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba godzin w tygodniu, kiedy udzielane jest poradnictwo psychologiczne. ▪ Liczba udzielonych porad. ▪ Liczba osób korzystających. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, UM.
5.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. ▪ Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, KP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
6.	Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób objętych wsparciem coachingowym/doradztwem. 	ZI, GKPiRPA, MOPS, PCPR, ROPS.
7.	Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba członków ZI uczestniczących w szkoleniu. 	ZI.
8.	Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba członków grup uczestniczących w szkoleniach. ▪ Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba przeprowadzonych szkoleń. 	ZI.
9.	Opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych. 	UM.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

10.	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa i grup wsparcia.	<ul style="list-style-type: none">▪ Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego.	UM.
------------	---	--	-----

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Kuźnia Raciborska, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- osób i instytucji zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026 zakłada:

- Podniesienie świadomości społecznej oraz wiedzy o zjawisku przemocy domowej,
- Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa, pomocy i wsparcia,
- Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową,
- Podniesienie kompetencji rozwijania i doskonalenia umiejętności osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Zasady działania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026** finansowane będą z budżetu Gminy Kuźnia Raciborska oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2021-2026

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

zadanie	rok					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.		X		X		X

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.		X		X		X
Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach/ rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.		X		X		X
Edukacja na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia, poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.		X		X		X
Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	X	X	X	X	X	X
Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.		X		X		X
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy domowej.	X		X		X	
Przeprowadzanie działań edukacyjnych mających na celu wskazanie prawidłowych zachowań w przypadku zaobserwowania przemocy.	X	X	X	X	X	X
Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy.	X	X	X	X	X	X
Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.			X			
Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.		X		X		X
Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół.		X				X
Współpraca z mediami oraz NGO mająca na celu upowszechnienie informacji w zakresie dostępnych możliwości i form uzyskania pomocy.	X	X	X	X	X	X
Współpraca samorządu z NGO w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	X	X	X	X	X	X

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka.	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	X	X	X	X	X	X
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	X	X	X	X	X	X
Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X	X
Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą domową.	X	X	X	X	X	X
Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	X	X	X	X	X	X
Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych.	X	X	X	X	X	X
Umieszczanie dzieci doznających przemocy domowej w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	X	X	X	X	X	X
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz wsparcia rodzin i osób dotkniętych przemocą.	X	X	X	X	X	X
Rozszerzenie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień poprzez udzielanie porad osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom ją stosującym.		X	X	X	X	X
Inicjowanie utworzenia grupy samopomocowej/terapeutycznej dla osób doznających przemocy domowej.					X	
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X	X

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Udostępnienie baz danych zawierających informacje nt. istniejących placówek udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	X	X	X	X	X	X
Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.			X		X	
Nawiązanie, rozwijanie i wzmacnianie działalności między samorządem a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	X	X	X	X	X	X
Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.	X	X	X	X	X	X
Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej.	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej.	X	X	X	X	X	X
Tworzenie i zwiększanie zakresu działań oraz dostępności do lokalnych i regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej.	X	X	X	X	X	X
Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych.	X	X	X	X	X	X
Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych osób stosujących przemoc domową.	X	X	X	X	X	X
Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych osób stosujących przemoc domową.	X	X	X	X	X	X
Utworzenie i prowadzenie grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc domową.		X	X	X	X	X
Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.		X	X	X	X	X
Motywowanie i/lub kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych stosujących przemoc domową.	X	X	X	X	X	X
Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia oraz miejsc, w których osoba zwykle lub regularnie przebywa.	X	X	X	X	X	X

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach oraz zobowiązanie ich do podejmowania działań zamierzających do zaprzestania stosowania przemocy, w tym do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych.	X	X	X	X	X	X
Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły się uczestnictwa w obowiązkowym programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym.	X	X	X	X	X	X
Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teled adresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	X	X	X	X	X	X
Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X	X
Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.	X	X	X	X	X	X
Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych i/lub wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny.	X	X	X	X	X	X
Przeprowadzenie szkoleń, seminariów, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.		X		X		X
Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i finansowanie ich uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach i wizytach studyjnych.			X		X	
Utworzenie na terenie Gminy mieszkania wspomaganego/treningowego skierowanego do osób doświadczających przemocy ze strony członków swoich rodzin.				X		
Zwiększenie dostępności do wsparcia psychologicznego w Punkcie Konsultacyjnym poprzez zwiększenie liczby godzin konsultacji w miesiącu.		X	X	X	X	X
Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X	X

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026

Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.		X		X		X
Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu.	X	X	X	X	X	X
Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc.	X	X	X	X	X	X
Opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.		X		X		X
Wdrażanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa i grup wsparcia.	X	X	X	X	X	X

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć przynajmniej jedną z niżej wymienionych technik badawczych, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Do skutecznego pomiaru rezultatów realizowanych działań należy zastosować kartę oceny, która znajduje się poniżej.

KARTA OCENY

Nr zadania:.....

Tytuł:.....

Realizator:.....

CELE		DZIAŁANIA		REZULTATY				Dodatkowe (wartość dodatnia)	Uwagi
ogólne	szczegółowe	zaplanowane	zrealizowane	twarde		miękkie			
				założone	osiągnięte	założone	osiągnięte		

1. DOŚWIADCZENIE REALIZATORA PROGRAMU

1.1. Dotychczas realizowane programy profilaktyczne:

2. ADEKWATNOŚĆ

2.1. Grupa docelowa (do kogo skierowany był projekt?):

2.2. Potrzeby beneficjentów (czy i w jaki sposób je badano?):

.....
3. UŻYTECZNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

3.1. Co może wskazywać na dużą przydatność rezultatów dla beneficjentów?
.....

3.2. Co może wskazywać na małą przydatność rezultatów dla beneficjentów?
.....

.....
4. SKUTECZNOŚĆ

4.1. Stosunek ilości działań założonych do osiągniętych:
.....

4.1.1. Ilość działań zrealizowanych częściowo:
.....

4.2. Stosunek ilości rezultatów założonych do osiągniętych:
.....

4.2.1. Ilość rezultatów osiągniętych częściowo:
.....

.....
5. EFEKTYWNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

5.1. Czynniki ułatwiające osiąganie rezultatów:
.....

5.2. Czynniki utrudniające osiąganie rezultatów:
.....

.....
**6. TRWAŁOŚĆ REZULTATÓW (na podstawie informacji zawartych
w sprawozdaniu)**

6.1. Czynniki, które mogą ją zwiększać:
.....

6.2. Czynniki, które mogą ją zmniejszać:
.....
.....

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane liczby, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

Tabela 9. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych

Lp.	Obszar	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2026 roku)
1	Profilaktyka przemocy w rodzinie w lokalnej społeczności i edukacja publiczna.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	0	2
		Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	0	2
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	1
		Liczba zrealizowanych programów/warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	0	2
		Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach/warsztatach na temat przemocy.	0	200
		Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w warsztatach psychospołecznych w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	0	50
		Liczba działań podjętych w ramach edukacji mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach.	0	2

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

		Liczba osób biorących udział w badaniach społecznych dotyczących przemocy.	0	200
2	Skuteczne wspieranie rodzin i osób doznających przemocy domowej.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	27	22
		Liczba osób doznających przemocy domowej objętych pomocą Punktu Konsultacyjnego.	0	10
		Liczba osób stosujących przemoc domową objętych pomocą Punktu Konsultacyjnego.	0	5
		Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	16	14
		Liczba rodzin objętych pracą socjalną.	221	210
3	Adekwatne do rozpoznanych potrzeb i problemów oddziaływanie na osoby stosujące przemoc.	Liczba osób, które wzięły udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.	0	5
		Liczba osób, które wzięły udział w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	0	5
		Liczba utworzonych grup samopomocowych dla osób stosujących przemoc domową.	0	1
		Liczba osób biorących udział w spotkaniach grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc.	0	5
4	Wzmacnianie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	0	2

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026**

	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach/wizytach studyjnych.	0	10
	Liczba mieszkań wspomaganych/treningowych w Gminie.	0	2
	Liczba osób objętych wsparciem coachingowym/doradztwem zajmujących się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	0	5
	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy.	14	18

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem sprawozdań przedkładanych Burmistrzowi Miasta Kuźnia Raciborska przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźni Raciborskiej co 2 lata.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie Gminy Kuźnia Raciborska obowiązuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026, zwany dalej „Programem”, przyjęty Uchwałą nr XXXVII/306/2021 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2021-2026.

W związku z nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz.535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Miejską w Kuźni Raciborskiej aktualizacji ww. Programu.

Program stanowi narzędzie do efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, a także stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową.

Program zawiera charakterystykę przemocy domowej jako zjawiska społecznego, wykaz celów, zadań i kierunków Programu, jego adresatów oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań, nazwę przemoc w rodzinie zastąpiono nazwą przemoc domowa, rozszerzono definicję przemocy ekonomicznej, dodano definicję cyberprzemocy.

W związku z powyższym istnieje konieczność dostosowania istniejącego dokumentu do aktualnego stanu prawnego.